

Marika Rudzīte-Griķe rada Latgales amatniecības māju

Līvānu uzņēmēja Marika Rudzīte-Griķe, malkojot kafiju restorānā un raugoties pa logu uz Daugavpils arhitektonisko ainavu, ar neslēptu lepnumu stāsta par jauno pašas un domubiedru projektu “Handmade Latgola”, kas jau atrodams interneta vietnē ar līdzīgu vārdu salikumu.

“Pirms 3 gadiem sapratu, ka mazam uzņēmumam, saglabājot roku darbu burvību un ekskluzivitāti, Latvijā ir grūti izdzīvot. Tāpēc mazais roku darbs jāliek kopā ar pakalpojumu. Tā tapa ideja par tūrisma un amatniecības māju, kas tiks aprīkota ar 100 Latgales amatnieku izstrādājumiem,” teic Marika.

Krūzītes un ziepes no Latgales

Šo ideju atbalsta jau vairāk nekā 20 amatnieki Latgalē, tostarp Marika, kura ir idejas ģeneratore. Tas būs vienots tūrisma objekts 1936. gadā uzceltā šķūnī Līvānu novadā, kas jau šobrīd tiek pārbūvēts.

“Mēs esam iecerējuši uzburt senajā šķūnī mājas vidi ar viesu istabu, ēdamistabu, guļamistabu, vannas istabu, virtuvi, gaiteni, kur visi priekšmeti būs mūsdienīgi un ar Latgales kvalitātes zīmi. Piemēram, saimes galds, galdauts, trauki, vannas ziepes, avīžu turētājs, paklāji, – viss tiks ražots Latgalē. Turpat noliksim grāmatu ar darbu autoriem un izstrādājumu cenām, lai apmeklētājs varētu iegādāties precī, ko būs noskatījies. Latgales cilvēki izstrādās arī telpu dizainu. Mēs izcelsim sienas dekoru, nevis sienu, aizkarus, nevis logu, tas ir, amatniecības produktu integrēsim tūrisma pakalpojumā,” stāsta uzņēmēja, pieļaujot, ka šāds objekts piesaistīs tūristus ne tikai ar ekskluzīviem roku darbiem, bet arī ar noskaņu.

Marika un domubiedri par amatniecības mājas atrašanās vietu izvēlējās Līvānus, jo, viņuprāt, tie tik tiešām ir Latgales vārti, tāpat lieliska satikšanās, sadarbības un uzņēmējdarbības vieta.

Vaicāta, kā tiks atlasīta produkcija, uzņēmēja teic, ka galvenais kritērijs būs kvalitāte, augsta pievienotā vērtība, inovācija, turklāt precei jābūt ražotai Latgalē. Šobrīd vēlmi sadarboties pauduši 25 amatnieki, turklāt tiks izvērtēti arī jauni piedāvājumi. “Mēs šo jauno tūrisma piedāvājuma konceptu veidojam uz brīvprātības principiem. Pieļauju, ka katrā pagastā tiek radīts kaut kas inovatīvs un kas atklāj Latgali pārējai pasaulei kā interesantu novadu. Ja tā ir keramika, tad tā būs modernāka dizaina keramika, ja tas būs krēsls, tad ekskluzīvs krēsls. Mūsu ideja ir tāda, ka nevis Latgalei jābrauc pasaulē, bet lai pasaule brauc uz Latgali,” saka Marika.

Tūrisma un amatniecības māja tiks atvēlēta arī tematiskiem pasākumiem. Apmeklētājus uzņems paši amatnieki, kuri stāstīs, kā top keramikas krūze vai linu dvieļis un kā var amatniecības darbnīcas apmeklēt klātienē.

Marika ir izvēlējusies sadarbības modeli, jo, strādājot deviņus gadus savā uzņēmumā, pārliecinājusies par teiciena “viens nav cīnītājs” patiesumu, turklāt komandas darbs disciplinē nepadoties un iet uz priekšu.

Pēc pašreizējām aplēsēm Latgales tūrisma un amatniecības mājas izveidošana izmaksās 100 000 eiro, no tiem Latgales amatnieki jau piesaistīja 59 000 eiro no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, bet pārējā summa tiek vākta ziedojumu veidā jau pieminētā zīmola “Handmade Latgola” mājas lapā. Katrs ziedotājs saņems brīvbiļeti tūrisma un amatniecības mājas apmeklēšanai un tiks ierakstīts Draugu grāmatā, uzsver Marika.

Uzņēmējdarbības asni – prievīšu aušana Zviedrijā

Marika sāka uztvert rokdarbus kā vērtību, noaužot savu tautas tērpu un izšujot tautisko kreklu mājturības stundās pie skolotājas Maijas Kulakovas Līvānu 1. vidusskolā. Pēc tam, mācoties Norčepingas tautas augstskolā Zviedrijā, viņa darināja un pārdeva grāmatzīmes ar zviedru vārdiem. “Rokdarbi palīdzēja izdzīvot, jo Zviedru institūts, kurš nodrošināja mācību maksu un stipendiju pirmajam pusgamam, lai es varētu mācīties zviedru valodu, otrajā pusgadā piešķīra finansējumu tikai mācību maksai. Lai varētu segt kopmītnes un ēšanas maksu, darināju grāmatzīmes un pārdevu tās saviem studiju biedriem, viņu ģimenes locekļiem un draugiem. Tie bija pirmie uzņēmējdarbības asni,” atminas Marika.

Atgriežoties Latvijā, viņa 10 gadus strādāja Līvānu novada domē, kur rakstīja un vadīja vairākus infrastruktūras projektus. Taču viņa nenorima vēlēšanās radīt ar rokām. Tāpēc Marika pirms deviņiem gadiem aizgāja no darba pašvaldībā un izveidoja uzņēmumu “Ar gaumi”. Viņa pārzina gan Latvijas, gan eksporta tirgu, proti, ar kompanjoniem piecus gadus piedalās starptautiskās izstādēs Latvijā un Vācijā, un tās parasti ir vismaz sešas izstādes gadā. “Dalību izstādēs nodrošinām ar pašu investīcijām. Tie ir aptuveni 3000 eiro par vienu izstādi. Tur izpētījām to, ka eksportu var nodrošināt tikai ar ļoti lielām investīcijām un lieliem apjomiem. Bet vai būs atdeve? Turklāt masu produkta ražotni, kur būtu nodarbinātas 20 šuvējas, es negribu. To visu aplēšot, uzņēmums “Ar gaumi” paliek kā hobija bizness, bet paralēli tam visam mēs, radošie, talantīgie, protošie un varošie Latgales amatnieki, radām preču mājvietu “Handmade Latgola”, lai veicinātu Latgales atpazīstamību. Es ticu, ka mums viss izdosies ar labas gribas cilvēku atbalstu, projektu finansējumu,” saka Marika.

Uzņēmēja ikdienā menedžē jauno projektu, apmeklē izstādes, daudz ceļo un uzrunā potenciālos ārzemju partnerus, zinot, ka nekas nekrīt no gaisa tāpat vien. Turklāt, kā teica Marika, projekta galvenais mērķis ir vēlme saglabāt Latgales tradicionālās amatniecības pamatus un iet laikam līdzi.